

CITESOVÉ EVERGREENY

LOVEM K OCHRANĚ?



**SBORNÍK ZE 6. ROČNÍKU SEMINÁŘE K PROBLEMATICE
CITES**

Bohuslavice, 10. a 11. června 2015

ORGANIZÁTOR SEMINÁŘE:

Oddělení mezinárodní spolupráce (AOPK ČR)

MÍSTO KONÁNÍ:

Penzion Hospodářský dvůr Bohuslavice, Bohuslavice 10, 588 56 Telč

DATUM KONÁNÍ:

10. a 11. června 2015

Seminář „CITESové evergreeny“ je každoročně organizován Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (vědecký orgán CITES) za účelem řešení dlouhodobě diskutovaných témat v oblasti Úmluvy o mezinárodním obchodu volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami (CITES) v rámci širší odborné veřejnosti.

POŘADATELÉ:

Ing. Silvie Ucová

RNDr. Jindřiška Jelínková, Ph.D.

Mgr. Barbora Kaminiecká

Mgr. Jana Hrdá

Mgr. Jakub Makal

a členové Odborné skupiny pro CITES při AOPK ČR

FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ:

Ministerstvo životního prostředí



Ministerstvo životního prostředí
České republiky

ÚVOD

Letošní ročník semináře CITESové evergreeny nesl podtitul ***Lovem k ochraně?*** a, jak z názvu vyplývá, byl zaměřen na v poslední době hojně diskutované a mediálně zajímavé téma trofejního lovu. Bez jakýkoliv předsudků jsme se blíže seznámili s lovem jako s managementovým opatřením v ochraně přírody. Cílem semináře bylo především prezentovat konkrétní příklady využití lovu, případně se pokusit formulovat obecné principy, kdy je možné živočišné druhy tímto způsobem využívat, aniž by je to ohrožovalo na přežití.

Ze závěrečné diskuze jasně vyplynulo, že v obecné rovině je možné uvažovat o poplatkovém lovu jako o způsobu využívání přírody, který ji může zároveň chránit. Vždy však závisí na nastavení a dodržování přísných pravidel využívání a zároveň na kvalitním dlouhodobém monitoringu. Je však třeba mít na zřeteli, že se trofejový lov ohrožených druhů odehrává především v rozvojových zemích, kde je ochrana přírody na různé úrovni a kde je především vysoká míra korupce.

Na seminář přijalo pozvání 38 účastníků – především pracovníků v ochraně přírody, zoologů ze zoologických zahrad a zástupců z vysokých škol.



CITESové evergreeny

6. ročník semináře k problematice CITES
letos s podtitulem ***Lovem k ochraně?***

Pořádá:	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, vědecký orgán CITES kontakt: 724 177 677, silvie.ucova@nature.cz
Datum:	10. – 11.6. 2015
Místo konání:	Penzion Hospodářský dvůr, Bohuslavice u Telče
Začátek semináře:	10.6. ve 13:30 hod.
Konec semináře:	11.6. ve 13:00 hod.

Program

středa 10.6.

12:00 – 12:30 registrace, ubytování

12:30 – 13:30 oběd

13:30 – 14:00	Zahájení semináře <i>- úvodní slovo, cíl semináře</i>	Silvie Ucová AOPK ČR
14:00 – 15:00	Lov volně žijících živočichů z pohledu ochrany přírody <i>- aneb poučení z dosavadního vývoje</i>	Jan Plesník AOPK ČR
15:00 – 16:00	Trofejní lov jako ekonomický stimul ochrany ohrožených druhů <i>- mírně teoretický úvod k právům užívání/vlastnictví a lovu afrických kopytníků in situ (Keňa vs. Namibie) /ex situ (Texas)</i> <i>- lovecké koncese ve frankofonní Africe, komunitní „conservancies“ v Namibii, příjmy z povolenek v Pákistánu jako silná ekonomická motivace horských kopytníků</i>	Miroslav Zámečník ekonom

16:00 – 16:30 přestávka na občerstvení

16:30 – 17:00	Lov - krátký pohled z hlediska naší evoluce a historie <i>- aspekty lovu divoce žijících zvířat z hlediska naší evoluce a historie, význam lovu pro zoologické poznání, aktivity zoologicky zaměřených jedinců v paralele k lovu</i>	Jan Robovský PřF JU
---------------	--	------------------------

17:00 – 18:30	<p>Game ranching v oblasti Jižní Afriky - může být za ekonomickým úspěchem i výhra pro ochranu přírody?</p> <p><i>- ohlédnutí za pragmatickým přístupem v ochraně přírody, kdy nelze chránit živočišné druhy a přírodu dlouhodobě jako 'skanzen', ale jako místo, které má potenciál být člověku ekonomicky přínosné</i></p> <p><i>- historické důvody založení a vývoje oplocených 'obor se zvěří' včetně přístupů v soukromých i státem řízených 'rezervacích' se zvěří a s upozorněním na úspěchy i neúspěchy v ochraně přírody</i></p>	Radim Kotrba ČZU
19:00 – 20:00	večeře formou rautu	
čtvrtek 11.6.		
7:30 – 8:30	snídaně	
8:30 – 10:00	<p>Ochrana a lov kopytníků - příklad antilopy Derbyho</p> <p><i>- příklady přístupu v managementu populací dvou poddruhů antilopy Derbyho, kdy jedna je kriticky ohrožena vyhynutím a druhá je řízeně lovena a stále bez vážnějšího ohrožení</i></p>	Karolína Brandlová ČZU
10:00 – 10:30	<p>Kill them to save them - k čemu je trofejní lov nosorožců?</p> <p><i>- nosorožci v krizi, pytláčení narůstá a nelegální obchod s rohy se nedaří zvládnout, JAR přesto stále povoluje lov nosorožců pro trofeje, má to z pohledu ochrany druhu smysl nebo se spíše jedná o velký průšvih?</i></p>	Pavla Říhová ČIŽP
10:30 – 11:00	přestávka na občerstvení	
11:00 – 11:30	<p>Ne/povolené způsoby lovu divokých prasat</p> <p><i>- případy lovu pomocí psů, nebo chladných zbraní ve vztahu k platné legislativě</i></p>	Martin Jánošík MěVS Praha SVS
11:30 – 12:00	<p>Lov zvířat</p> <p><i>- hrozba nebo jeden z tradičních nástrojů ochrany volně žijících populací ohrožených druhů?</i></p>	David Nejedlo ZOO Liberec
12:00 – 13:00	Závěrečná debata, ukončení semináře	

Ochrana a lov kopytníků – příklad antilopy Derbyho

BRANDLOVÁ KAROLÍNA

Katedra chovu zvířat a potravinářství v tropech, FTZ, ČZU

Jedna z největších antilop Afriky, antilopa Derbyho (*Taurotragus derbianus*), dříve obývala rozsáhlý pás stromové savany od Senegalu po Sudán. Dnes přežívá ve dvou poddruzích na okrajích původního areálu. Západní poddruh (*T. d. derbianus*) žije pouze v Senegalu, v Národním Parku Niokolo Koba, v počtu méně než 200 jedinců, a je kriticky ohrožený vyhubením. Jeho výzkumem a záchranným programem v rezervacích Bandia a Fathala v Senegalu se již od roku 2000 zabývá tým vědců z České zemědělské univerzity v Praze sdružený ve spolku Derbianus. Východní poddruh (*T. d. gigas*) je podle informací z Červeného seznamu IUCN dosud početný. Ačkoli přesné počty zvířat ve Středoafričské republice, Kamerunu a Jižním Sudánu nejsou známy, může zde údajně žít až 20 000 jedinců. Ve Středoafričské republice a Kamerunu patří antilopa Derbyho k významným druhům trofejního lovu. Poplatky z loveckých koncesí umožňují využití rozsáhlých oblastí stromové savany právě ke sportovnímu lovu, což přispívá k ochraně tohoto křehkého relativně málo úživného ekosystému. Na druhou stranu se zdá, že kvóty pro odstřel antilop nejsou stanovovány s ohledem na jejich populační dynamiku a spíše reflektují potřeby loveckých operátorů. Přes všechny nedostatky lze považovat trofejní lov antilop Derbyho za možnost její ochrany, za předpokladu, že kvóty nenarušují populační dynamiku stád, zisk z loveckých poplatků je použit primárně na ochranu původních populací a jejich prostředí a do celého procesu jsou zapojeni zástupci místních komunit.

Ne/povolené způsoby lovu divokých prasat

JÁNOŠÍK MARTIN

Oddělení ochrany zdraví a pohody zvířat, Městská veterinární správa v Praze SVS

V období let 2013 až 2015 jsem při své praxi šetřil dva případy lovu divokých prasat, kde psi byli použiti jako prostředek ulovení zvířete a ne k nahánění, štvání, nebo držení zvěře na místě. V daných případech jde o nové tendence využití psů mysliveckých plemen se specifickým výcvikem. V dané problematice se aplikuje zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání a zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti. Dle individuálního posouzení jednotlivých případů lze takové využití psů zhodnotit jako týrání zvířat, nebo porušení zákona o myslivosti. Je nutno si položit i otázku, kde začíná a kde končí výkon práva myslivosti. Z pohledu týrání zvířat lze takové případy posoudit jako porušení § 4 odst. 1 písm. a), b), f) a o) zákona č. 246/1992 Sb. Ze zmíněného výčtu porušení vyvstává otázka co vlastně „vyžaduje lov“. To co lov skutečně vyžaduje, není a nemůže být legislativně taxativně stanoveno, protože jde o kvantitativně

nevyčíslitelný seznam úkonů, které během lovu mohou vyvstat. Otevřenou otázkou zůstává, kdo správně a vhodně posoudí, na základě dokumentace k určitému případu, co v daném případě lov vyžadoval. Tohle posouzení by mělo být provedeno orgány státní správy myslivosti, v žádném případě ne fyzickými osobami, nebo sdruženími fyzických osob. Pokud by šlo o aktivity nad rámec vyžadovaný lovem, jednalo by se o týrání zvířat. Rovněž je v těchto případech nutno hodnotit, jestli lov (jako celek) proběhl v souladu s výkonem práva myslivosti. Obsah posouzení by měl popisovat zejména vhodnost a správnost práce psů při lovu. Do budoucna je nutné otevřít diskuzi zejména na téma jak použít psy při lovu a hledat důvody pro vhodnost, nebo nutnost použití chladné zbraně k ukončení utrpení poraněného zvířete.

Game ranching v oblasti Jižní Afriky - může být za ekonomickým úspěchem i výhra pro ochranu přírody?

KOTRBA RADIM

Katedra chovu zvířat a potravinářství v tropech, FTZ, ČZU a Oddělení etologie, VÚŽV

Udržitelné využívání přírodních zdrojů ve vztahu k ochraně přírody je v rozvojové Africe značně problematické a aktivity spojené s nelegálním lovem, neomezeným sběrem, obchodem s bushmeat a úbytkem či změnou v přirozeném prostředí vedou ve většině zemí k naprosté devastaci nejenom megafauny, ale i drobných obratlovců. Naproti tomu je možné množství druhů chovat v lidské péči na farmách. Jedním takovým způsobem je i „game ranching“ (oborní chov zvěře na většinou oplocených plochách), který je značně rozšířen v Jihoafrické republice (JAR), Namibii, Zimbabwe a Zambii. Tento způsob extenzivního chovu zvěře je zároveň pragmatickým přístupem v ochraně přírody, kdy nelze chránit živočišné druhy a přírodní prostředí dlouhodobě jako ‚skanzen‘, ale jako místo, které je člověku ekonomicky přínosné nejenom loveckým obhospodařováním (sportovní a trofejní lov), ale i prodejem chovných zvířat, prodejem masa, foto turistikou a v neposlední řadě i intenzivnější ochranou ohrožených druhů a prostředí. Game ranching se rozrostl za posledních 40 let na více než 12 tisíc velkoplošných území pokrývajících 17 % celého území JAR (přitom parky a rezervace cca 6,1 %) a přesahujícím ekonomicky i počtem jedinců chov skotu (23 mil. jedinců kopytníků oproti 14 mil. jedinců skotu). Většina farem a rančů přitom vznikla na dříve často odlesněných a zemědělsky obhospodařovaných pozemcích, kde se postupně obnovily původní ekosystémy savan. Pokud bychom mohli hodnotit přínos game ranchingu z hlediska ochrany přírody za přibližně 40 let od doby, kdy se začal rozšiřovat, je i přes některá kontroverzní témata (chov a šíření nepůvodních podruhů a druhů kopytníků, intenzivní chov onemocnění prostých buvolů, selekce a vyšší zastoupení barevných morf aj.) pozitivní přínos převažující. To dokazuje i úzká spolupráce mezi státními parky a rezervacemi a soukromými game ranči při výměně chovných jedinců, aplikací

výzkumu a technik spojených s řízením populací zvěře, odchytom či veterinárním dohledem. V neposlední řadě je to záchrana druhů ohrožených vyhynutím jako v případě nosorožců, kde soukromý sektor stále hraje důležitou roli. Proto by model game ranchingu mohl být inspirací pro ostatní africké země, které se potýkají s úbytkem přirozeného prostředí a s ním spojené fauny.

Lov zvířat

NEJEDLO DAVID

Zoologická zahrada Liberec

Společensko-historické kořeny, teorie a praxe. Tři termíny, které mohou tvořit osnovu pro zamyšlení nad kteroukoli z lidských činností. Například nad jednou z nejstarších, zabíjením zvířat. V sebeobraně, pro obživu, rituálně či pro zábavu. V našem středoevropském prostoru se běžně nesetkáváme se situacemi, kdy by byl člověk loven, přesto má většina z nás z šelem podvědomě strach a ten může v mezních situacích přenášet do vztahu k divokým zvířatům. Maso bylo zastoupeno v jídelníčku již u vývojových předků člověka a konzumace tepelně opracovaného masa, po "ovládnutí" ohně, stála podle vědců za rozvojem mozku, jeho kapacity a výkonnosti. Maso bylo získáváno lovem, později chovem a porážením domestikovaných zvířat. Lov se zachoval do dnes, nemůže však nasycit masem rostoucí populaci lidí. Proto se chov vyvinul do podoby velkokapacitní průmyslové výroby živočišných produktů a zastánci lovu přirovnávají tento chov k trýznivým koncentračním táborům. Odsoudit jedno i druhé může bez pokrytectví jen absolutní vegetarián. Těch však není většina ani mezi aktivistickými ochránci zvířat. Diskuse tedy musí pokračovat. Lov pro zábavu, jako součást rituálního důkazu síly a obratnosti, máme bezpochyby v podvědomí také zakódovaný. Důkazem je použití s lovem spojených symbolů a rituálů v praxi profesionálních reklamních agentur. Málokdo vědomě zaznamenal ve stejném čísle populárního týdeníku, s obsáhlou úvahou o kontroverzní lovkyni afrických zvířat, také celostránkovou reklamu s tématem českého fandovství při mistrovství světa v ledním hokeji, používající trofejní kožešinu lva jako součást masky "opravdového" fandy českého hokeje.

Lov zvířat byl, je a pravděpodobně stále bude. Obtížnou otázkou zůstává, zda může přispívat k ochraně zvířat či přírody jako celku. K ochraně jednotlivce může přispět snad jen ve výjimečných případech. V okamžiku vážného zranění či nemoci volně žijícího zvířete, jako prvek welfare pro zkrácení utrpení. Složitější diskuse však nastává, pokud uvažujeme, zda může být lov prospěšný při ochraně volně žijící populace ohroženého druhu. Náhrada selekčního tlaku v nefunkčních společenstvech v lidmi využívané a přetvářené krajině je jen jeden z mnoha uváděných příkladů. Zastánci lovu také zmiňují možné efekty pro ochranu celých významných území. Jedním z nich je redukce přemnožených zvířat, působících svou početností nadměrné škody na plodinách či porostech. Druhým často

zaznávajícím argumentem je ekonomický přínos lovu pro financování místních komunit lidí, ochotnějších tak na ochraně spolupracovat. Stejně jako financování strážců či jiných opatření, zvyšujících efektivitu ochrany krajiny a zvířat. Kontraargumentem je možnost docílení podobného či vyššího finančního efektu pořádáním neloveckých aktivit. Fotografických či prostě pozorovacích safari. Ta však na některých místech dosáhla takové masovosti, že se stávají pro hnízdění, migrace či jiné návštěvnický atraktivní projevy zvířat více ohrožujícími než malé lovecké skupiny, nenápadně stopující hodiny a dny vyvolenou kořist. Za jejíž odstřel zaplatí podobnou sumu, jako fotografové v několika desítkách aut, plašících zraňující se pakoně při jejich pokusu o překonání řeky v cestě za novou pastvinou. Je ještě mnoho jiných úhlů pohledu, přinášejících argumenty pro i proti lovu jednotlivých zvířat ku prospěchu či neprospěchu jejich populací. Všechny tyto akademické diskuse však průběžně prověřují fungující či nefungující pravidla v praxi.

Lov volně žijících živočichů z pohledu ochrany přírody aneb poučení z dosavadního vývoje

PLESNÍK JAN

Oddělení mezinárodních spolupráce, AOPK ČR

Mezi hlavní typy legálního lovu patří: (1) podpůrný lov (2) průmyslový/komerční lov (3) trofejní lov (4) regulační lov. Podpůrný lov představuje usmrcování volně žijících živočichů pro spotřebu vlastní, rodiny, klanu nebo kmene: existuje již dva miliony let a nemusí být udržitelný (vyhubení megafauny v pleistocénu). Lov a sběr volně žijících živočichů pro maso (bushmeat) ohrožuje jen v jižní Asii 80 % druhů lesních savců. Pokud nebereme v úvahu rybolov, zůstává nejmasovějším komerčním lovem obratlovců střílení šesti druhů klokanů v Austrálii (4 – 7 milionů jedinců ročně je ale udržitelný výtěžek). V případě trofejního lovu získávají místní komunity 3 % zisku a finanční objem trofejního lovu v Africe dosahuje 1,8 % příjmů z turistiky: návštěvníků chráněných území na fotosafari je 85x více než lovců. Při předstíraném lovu kupř. lvů v Jihoafrické republice jsou na omezeném prostoru usmrcována zvířata odchovaná v lidské péči. Možný negativní dopad trofejního lovu zahrnuje (1) neudržitelný odlov: špatné kvóty a jejich překračování, odlov nejzdatnějších jedinců (2) dopad na rozmnožování: lov je výběrový (3) dopad na genetickou rozmanitost: hybridy, barevné aberace, inbríding (4) dopad na ekosystémy (kupř. oplocení) (5) přínosy jdou omezenému počtu lidí (6) čím je druh vzácnější, tím je jeho trofej dražší a je žádanější. Mezinárodní unie ochrany přírody (IUCN) a její Komise pro přežití druhů (SSC) vypracovaly v r. 2012 Zásady pro trofejní lov jako nástroj vytvářející pobídky pro ochranu přírody.

Pytláctví zůstává jedním z činitelů (hnacích sil) úbytku biologické rozmanitosti na Zemi: v určité době a v konkrétních částech světa může nabýt masového podoby, nemusí nutně souviset s chudobou a od činnosti jednotlivců jako

nepovoleného podpůrného lovu přechází v některých zemích do organizovaného zločinu.

Legální lov může podporovat ochranu přírody, pokud je

1. skutečně dlouhodobě udržitelný
2. dobře řízený (adaptivní péče)“ adaptivní jak pokud jde o populace cílového druhu či jiného taxonu, tak i o jím osídlené prostředí
3. uplatňuje se v něm účastnický přístup (část přínosů z něj získávají místní komunity a další zainteresované strany).

Prvním předpokladem udržitelného lovu zůstává vzájemná komunikace mezi státní a dobrovolnou ochranou přírody a dalšími zainteresovanými stranami.

Lov - krátký pohled z hlediska naší evoluce a historie

ROBOVSKÝ JAN

Katedra zoologie, PŘF JU

Ačkoliv aktuální společenské vyladění je spíše protilovecké, je vhodné přiznat, že už předek lidí a obou šimpanzů patrně lovil pro maso a člověk byl většinou své minulosti lovcem - sám přechod některých etnik a kultur na zemědělství byl vynucený nedostatkem zvěře po skončení poslední doby ledové. S nástupem zemědělství jsme se více usadili, čím dál více se setkáváme s válkami (je o co bojovat), plánováním, dělbou práce, ale třeba také hubením šelem a dravců coby lovců domácích zvířat a kompetitorů při lovu zvěře divoké, ale také regulací lovu (exkluzivita) a v důsledku tak i prvními ochrannými aktivitami. Označovat lovce za bezcitné, zvrácené apod. je poměrně laciné, zvláště pokud si uvědomíme, že aktivita lovců v posledních stoletích byla zoologicky/ochrannými často přínosná (sběr materiálu pro muzea, díky čemuž známe globální diverzitu, řada lovců se proměnila v nejvýznamnější ochránce přírody). Komerční lov běží de facto v režimu pokračování exkluzivity lovu (jenže peníze vyměnily někdy kritérium sociálního žebříčku) a je-li kvalitně koncipován, může být ochranný velmi přínosný. Biologové by se měli u komerčního lovu konstruktivně zaměřit, zda nepoškozují autochtonní populace, zda nepodporuje selekci znaků (barevné odchylky) u divokých zvířat, zda je udržitelný (nutný pečlivý monitoring!) a zda je respektuje biologii druhů (pozor u infantocidních druhů!) a zda je při něm zvíře uloveno podle etických/welfare standardů. Je též důležité začít u ohrožených druhů uvažovat z populační perspektivy – nejen z perspektivy jednotlivce (tj. ulovení jedince je pro konkrétní zvíře katastrofou, ale populace/druh může z tohoto odlovu profitovat). Všechny zainteresované strany by se ideálně měly snažit najít určitou kompromisní konstruktivní polohu.

Kill them to save them - k čemu je trofejní lov nosorožců?

ŘÍHOVÁ PAVLA

Oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES, ČIŽP

Hlavním problémem a důvodem ohrožení nosorožců je jejich roh, který se odedávna využíval pro různé účely (nápojové poháry k detekci jedu, rukojeti dýk Jambia v Jemenu, růžence, religiózní náramky,..). Nejvíce se ovšem rohy používají k medicínským účelům v Asii. Pro Evropu a Severní Ameriku je naopak typický lov nosorožců jako trofejové zvěře. Hlavní loveckou zemí je dnes Jihoafrická republika (JAR), která je vůdčí zemí pro-lovecké lobby. Soukromé vlastnictví půdy a zvěře v JAR vedlo k přeměně mnoha dobytkařských farem na farmy lovecké a k nárůstu populací divoké zvěře. Dnes je v JAR asi 5000 loveckých farem, které pokrývají 13% plochy země (oproti tomu národní parky asi 4.6%) a lovecký průmysl stále expanduje. Od roku 2009 dochází k masovému nárůstu pytláctví nosorožců v afrických zemích (zejména v JAR) poté, co byla ve Vietnamu rozšířena fáma, že roh nosorožce léčí rakovinu a slouží i jako prevence proti této chorobě. Během velmi krátké doby došlo k prudké expanzi nelegálního obchodu s nosorožčími rohy a cena rohů raketově vyletěla vzhůru – až na současných cca 65 000 USD/kg. Poptávka po rozích je dnes zcela neuspokojitelná a pytláčení stále eskaluje (nárůst o 2000% oproti roku 2008) – dnes jsou zabiti průměrně 3 nosorožci za den. Lov pro lovecké trofeje se velmi rychle stal jedním ze zdrojů rohů pro černý trh. V JAR existuje od roku 1994 výjimka z pravidel úmluvy CITES a nosorožec tuponosý je zařazen pro účely lovu na trofeje do přílohy CITES II. Lze tedy pod určitou kvótou (cca 160 nosorožců ročně) tato zvířata v JAR lovit a trofeje vyvážet. Česká inspekce životního prostředí a trestní orgány ČR vyšetřováním zjistily, že od roku 2009 lovilo v JAR nosorožce 57 českých občanů. Při kontrolách však byly nosorožčí rohy nalezeny jen u 8 z nich, ostatní rohy zmizely. ČR se tak stává jednou z hlavních tranzitních zemí pro nelegální převoz rohů do Asie. Na světě dnes zbývá asi 28 000 nosorožců. Poptávku po rozích vytváří 89 milionů obyvatel Vietnamu a 1.34 miliardy obyvatel Číny. Vážně si někdo může myslet, že tato poptávka je uspokojitelná a trh nasytitelný? Nebo je to jenom hra, jak co nejvíce vydělat?

Trofejní lov jako ekonomický stimul ochrany ohrožených druhů

ZÁMEČNÍK MIROSLAV

Ekonom, člen Rady AOPK ČR

Lovem k ochraně - kdy, kde a proč? Kvazi-vlastnická práva k ekonomickému využívání volně žijících druhů. Případy, kdy se podařilo v Africe udržet populace divokých zvířat, spadají do těchto kategorií:

1. Vysoká obecná ochrana, silná vlastnická práva, relativně bohatá země, silný ekonomický motiv, oplocená území (vyšší kapitálový náklad)
2. Vysoká lokální ochrana, silný ekonomický motiv – turistika, včetně lovecké
3. Velmi nízký tlak, takřka neobydlené oblasti

Ochrana wildlife, včetně ohrožených druhů, to bude mít vždy snazší, pokud bude provozována v ekonomicky marginálních oblastech, kde alternativní využití přináší nízký výnos, kde není ani zlato, ani coltan, ani silný lidský populační tlak, a kde jejich udržitelné využívání nabízí relativně nejvýhodnější volbu, a tato je právně možná. Soukromé vlastnictví k volně žijícím druhům je koncept, který funguje (limitovaně) v jižní Africe a úzce se váže na právní stát a nedotknutelnost soukromého vlastnictví v anglosaském pojetí. Příklad *Capra falconeri* jako cenného trofejního druhu v Pákistánu a Tádžikistánu. Klíčem není poplatkový lov, ale poplatkový lov se sdílením výnosů s místními komunitami, které mají silný motiv chránit populaci a kontrolovat pytláctví.

Safari-turistika a lovecká turistika-logistika, návštěvnost a ekonomické výnosy v řídké navštěvovaných parcích nefungují, a tím pádem ani ochrana - viz příklad Tanzánie, kde pouze dva parky v čele se Serengeti jsou ziskové, tři pokryjí náklady, jedenáct je ztrátových. Příklad African Parks Foundation: osm parků a rezervací, žádný dosud nezaplátí profesionální ochranu, bez darů a grantů by to nešlo. Nemáme-li peníze na pořádné stádo, nebraňme jiným, aby ho měli. „Breed and sell to propagate and hunt“ je pro přežití druhu lepší strategie než „breed and cull“ bez populačního růstu. Natož pak „DON'T BREED“. Obecně platí „Nature pays, nature stays.“









Název: Lovem k ochraně?
Sborník ze semináře pořádaného vědeckým orgánem
CITES ve dnech 10. a 11.6. 2015 v Bohuslavicích u Telče

Editor: Ing. Silvie Ucová

Kontakt: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Oddělení mezinárodní spolupráce
Kaplanova 1931/1
148 00 Praha 11 – Chodov

Fotografie: lev – Martin Mecnarowski
nosorožec – Lukáš Pavlačík
fotky ze semináře – Jana Hrdá

Vydala AOPK ČR v roce 2015 pouze v elektronické formě; volně ke stažení
na www.nature.cz.